

PO STOPÁCH PROSPEKTORŮ V OKOLÍ KŘIŽAN

- **délka trasy:** cca 3 km první část (Solvayův lom), cca 4 km druhá část (Stříbrník)
- **potřebný čas:** cca 4 hodiny
- **průvodce:** RNDr. Dominik Rubáš (*e-mail: domrubi@seznam.cz, tel. 777 229 750*)

Zjednodušený popis exkurzní lokality

V okolí Křižan probíhala v minulosti intenzivní těžba nerostných surovin. Na Stříbrníku byla těžena čedičová hornina a při té příležitosti byly v lomu odhaleny krásné ukázky sloupcovité odlučnosti této horniny. Na počátku 20. století bylo ve stráních vrchu Lom otevřeno množství lomů, ve kterých byl těžen především vápenec. Exkurze nás zavede do největšího zdejšího lomu – tzv. Solvayova lomu, ve kterém byl získáván velmi kvalitní, čistý vápenec, který byl následně využíván v neštěmickém závodě u Ústí nad Labem k výrobě sody podle Solvayova procesu (odtud název tohoto lomu).

Z dalších hornin byl v okolí těžen např. metadiabas, ze kterého je vystavěn blízký Novinský viadukt. V okolí Křižan byl však ve 20. století těžen i fluorit a baryt. Bylo zde též otevřeno menší uranové ložisko. Samozřejmě byla těžba písku a pískovce v oblasti české křídové pánve.

Z geologického hlediska se první exkurzní lokalita nachází v krystalických horninách Ještědského hřbetu. Tento hřbet byl vyzdvižen podél lužického zlomu, který probíhá v úseku přibližně mezi Drážďany a Jaroměř od sz. k jv. Na tomto zlomu došlo k vyzdvižení metamorfovaných hornin z velkých hloubek. Mezi nimi byly i zmiňované krystalické vápence, které také člověk intenzivně těžil. Ve zdejších vápencích se místy vytvořily zkrasovělé dutiny – jeskyně. Exkurze nás zavede ke vchodům dvou z nich.

V druhé části exkurze se podíváme do oblasti české křídové pánve – na vrch Stříbrník. Tento vrch je vulkanického původu a čedičová hornina v jeho vrcholových partiích vytváří mohutné skalní útvary. Vrchů vulkanického původu je v okolí větší množství. Jejich společným rysem je, že hornina, která je buduje, pochází většinou z třetihor a má podobné chemické složení (bazická čedičová hornina).

Exkurzní lokality:

1. Solvayův lom – vyhlídka

– nádherná vyhlídka do kraje, za hezkého počasí je viditelné i České středohoří

2. Solvayův lom – opuštěný vápencový lom

– opuštěný lom, ve kterém se v 1. pol. minulého století těžil velmi kvalitní vápenec

3. Solvayův lom – u jeskyní

– dvě větší krasové dutiny odkryté při těžbě vápence, nepřístupné

4. Stříbrník – starý čedičový lom

– lom s ukázkami sloupcovité odlučnosti čediče

5. Stříbrník – výhled

– kruhový výhled do kraje

